

Sedemdeset let jezikovne zgodovinarke Majde Merše



1 Konec lanskega avgusta je dolgoletna sodelavka Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU izr. prof. dr. Majda Merše praznovala okrogel jubilej – 70 let, kar je odlična priložnost, da predstavimo njeno bogato znanstvenoraziskovalno delo, ki ga razume pravzaprav kot življenjsko poslanstvo.

Po maturi leta 1968 in univerzitetni diplomi leta 1974 na Filozofski fakulteti v Ljubljani, in sicer na študijskih smereh Slovenski jezik in književnost (A) in Primerjalna literarna zgodovina z literarno teorijo (B), se je Majda Merše (z dekluškim priimkom Perne) zaposlila na Inštitutu za slovenski jezik pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti. Februarja 1975 je kot stažistka raziskovalka začela delati v novoustanovljeni zgodovinski sekciji inštituta, ki se je tedaj imenovala Komisija za historične slovarje slovenskega jezika. Naslednje leto je bila na štirinajstdnevem izpopolnjevanju na historičnem oddelku Inštituta za češki jezik v Pragi. Leta 1977 je bila izvoljena za asistentko, 1984 pa za raziskovalno asistentko. Leta 1985 je na Oddelku za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani magistrirala z nalogo *Besedotvorna in semantična struktura glagola v jeziku Jurija Dalmatina* (mentorica prof. dr. Martina Orožen). Naslednje leto (1986) je bila izvoljena v naziv raziskovalna sodelavka, leta 1987 pa je postala višja raziskovalna sodelavka. Leta 1993 je, ponovno pri mentorici prof. dr. Martini Orožen, doktorirala z disertacijo *Glagolski vid kot besedotvorno-oblikoslovna kategorija v jeziku slovenskih protestantskih piscev 16. stoletja*. Istega leta je bila imenovana za raziskovalno svetnico, leta 1994 je bila izvoljena v naziv višja znanstvena sodelavka, pet let kasneje (1999) pa je dosegla najvišji znanstveni naziv – znanstvena svetnica.

1.1 Glavna delovna zadolžitev Majde Merše je bila priprava zgodovinskega slovarja najstarejše knjižne slovenščine. Organizirala je izpisovanje iz vseh knjižnih del slovenskih protestantov 16. stoletja in aktivno sodelovala pri zbiranju in urejanju listkovnega gradiva, oblikovanju iztočnic in pripravi alfabetarijev posameznih del. Bila je glavna avtorica koncepta modernega razlagalnega zgodovinskega slovarja, ki je bil z vzorčnimi slovarskimi sestavki objavljen v poskusnem snopiču *Slovar jezika slovenskih protestantskih piscev 16. stoletja* (2001): soavtor koncepta je bil France Novak, pri njem pa je sodelovala tudi Francka Premk. Za objavo v Uvodu k poskusnim geslom slovarja (Slovar) je sama pripravila opis zgradbe slovarskega sestavka, posamezne razdelke zaglavja (besedotvorni, pogostnostni, prvopojavitveni, oblikoslovni), prikaz vezljivosti, pomensko-ponazarjalni del slovarskega sestavka, oblikovanost podiztočnic, navajanje sočasnih sopomenk in protipomenk in seznam krajšav. Definirala je pravila rabe kazalk in vodilk, prikaz frazemov in drugih stalnih besednih zvez, tujejezičnih navedkov in etimoloških pojasnil. Teoretično zasnovno je dopolnjevala, izpopolnjevala (npr. pravila za ločevanje glagolskih kalkov ter zvez predlogov in glagolov) in objavljala v znanstvenih člankih: *Problematika oblikoslovnega zaglavja v Poskusnem snopiču Slovarja slovenskih protestantskih piscev 16. stoletja* (1999), *Popolni izpisi del slovenskih protestantskih piscev 16. stoletja in zamisel slovarske predstavitve besedja* (2001), *Slovnična obvestilnost načrtovanega Slovarja jezika slovenskih protestantskih piscev 16. stoletja* (2003), *Besednovrstna in druga slovnična problematika besedja slovenskih protestantskih piscev 16. stoletja* (2004) idr. Po objavi poskusnega snopiča je bila glavna sodelavka pri uresničevanju zamisli o popisu vsega občnoimenskega knjižnega besedišča 16. stoletja v obliki abecednega seznama (kar naj bi bile predvidene iztočnice načrtovanega slovarja), z besednovrstnimi in drugimi slovničnimi podatki. Do izida večavtorske znanstvene monografije *Besedje slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja* (soavtorji: K. Ahačič, A. Legan Ravnika, M. Merše, J. Narat, F. Novak, 2011), za katerega je napisala zgoščen Uvod, je vodila sestanke, na katerih so sodelavci sekcije reševali sprotne redakcijska vprašanja in na osnovi na novo odkritih jezikovnih pojavov predlagali spremembe, ki so se upoštevale tudi pri poskusni in redni izdelavi slovarskih sestavkov za prvi zvezek *Slovarja slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja* (A–D). Največ konstruktivnih in teoretično podprtih predlogov je prispevala prav jubilatka. Tudi po »prisilni Zufjovi« upokojitvi oktobra 2012 sta izdelovanje slovarskih sestavkov in reševanje težjih slovaropisnih vprašanj ostali njena temeljna delovna naloga, ki se po sedmih letih honorarnega dela v sekciji zaključuje s koncem leta 2019 – pred skorajšnjim izidom prvega zvezka *Slovarja slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja*.

1.2 Poleg dela za zgodovinski slovar je Majda Merše opravljala tudi druge zadolžitve v sekciji. Vodila je končno redakcijo obrnjenega *Slovensko-latinskega slovarja* (1997), ki ga je izdelal Jože Stabej po Kastelec-Vorenčevem *Latinsko-slovenskem slovarju* (1680–1710). Bila je sourednica slovenskih zvezkov mednarodne zbirke *Biblia Slavica* (s Hansom Rothejem in Jožetom Kraševcem) in soavtorica (s sodelavci sekcije K. Ahačičem, A. Legan Ravnika, J. Narat, F. Novakom in F. Premk) v slovarski obliki predstavljenega popisa občnoimenskega besedja iz slovenskih biblijskih prevodov 16. stoletja: *Wortschatz der slowenischen Bibelübersetzungen*

des 16. Jahrhunderts (2006), ki je izšel v zvezku Komentarjev (*Kommentare*). V njem je objavila tudi sestavek o pripravah na ponatis faksimilov devetih Trubarjevih in Dalmatinovih biblijskih prevodov v tej mednarodni zbirki: *Zu den Druckvorbereitungen der ältesten slowenischen Bibelübersetzungen*. Knjiga faksimilov (*Matthäus-Evangelium (1555). Paulus, Römerbrief (1560). Paulus-Briefe (1561, 1567). Psalter (1566). Jesus Sirach (1575). Neues Testament (1581–1582). Pentateuch (1578). Proverbia (1580)*) je namreč istega leta 2006 izšla pri nemški založbi Ferdinand Schöningh (Paderborn, München, Wien, Zürich. Serie IV: Südslavische Bibeln, Band 3).

1.3 V letu 2008 je ob 500. obletnici rojstva Primoža Trubarja skupaj s sodelavci Sekcije za zgodovino slovenskega jezika organizirala in vodila mednarodni simpozij Slovenski knjižni jezik 16. stoletja, ki je potekal od 17. do 19. aprila v Ljubljani. Aktivno je sodelovala v vseh fazah: od organizacijskih priprav, oblikovanja programa, pridobitve donacij in drugih sredstev za natis do izvedbe simpozija in objave referatov sodelujočih. Bila je sourednica povzetkov in urednica Trubarjeve številke Slavistične revije, za katero je napisala tudi Spremno besedo.

1.4 Tudi pedagoško delo na slovenističnih programih dveh slovenskih fakultet je Majda Merše opravljala zelo vestno in odgovorno. V letih 1997–2009 je predavala na Pedagoški oz. novoustanovljeni Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru, najprej kot docentka za slovenski jezik, od leta 2001 kot izredna profesorica. Najdalj je predavala predmet Interpretacija starejših slovenskih jezikovnih spomenikov, občasno pa Izbirne vsebine iz jezikoslovja in Slovensko slovaropisje. V letu 2006 sta s F. Novakom sodelovala pri pripravi prenovljenih študijskih programov za Univerzitetni študijski program slovenistike 1. in 2. stopnje na Pedagoški oz. Filozofski Fakulteti Univerze v Mariboru. V letu 2009 je en semester predavala predmet Zgodovinska slovnica in dialektologija II na Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Sodelovala je pri več individualnih študijskih programih podiplomskih študentov z istoimenske fakultete. Bila je inštitutska mentorica sodelavcev sekcije – mladih raziskovalcev (A. Legan Ravnikar, K. Ahačič) in somentorica doktorandov (M. Čepar, A. Jelovšek); večkrat je bila članica komisije za zagovor doktorske disertacije doktorandov iz drugih sekcij inštituta (A. Perdih, S. Atelšek). Ves čas delovne dobe in še po upokojitvi predava na številnih domačih in mednarodnih znanstvenih simpozijih (Hrvaška, Makedonija, Rusija, Poljska, Avstrija, Nemčija, Italija) ter na tujih akademijah in univerzah (Paderborn, Dunaj, Gradec).

1.5 Jubilantka Majda Merše je poleg zavzetega raziskovalnega in pedagoškega dela prevzemala tudi vodstvene odgovornosti. Od leta 1985 do upokojitve leta 2012 je bila članica in nekaj časa tudi podpredsednica Znanstvenega sveta Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša, v letih 2003–2012 tudi članica Upravnega odbora ZRC SAZU. Formalno vodstvo Sekcije za zgodovino slovenskega jezika je prevzela novembra 2004 in ga predala nasledniku K. Ahačiču po upokojitvi oktobra 2012. Od leta 1997 je članica uredniškega odbora mednarodne jezikoslovne revije Slovenski jezik – Slovene Linguistic Studies. Leta 1998 je postala predstavница inštituta v

Odboru za ohranjanje spomina in dela Maksa Pleteršnika, od 2003 do 2010 pa predstavnica v Strokovnem odboru Društva Pleteršnikova domačija Pišcece. V letih 2005–2017 je bila članica mednarodne Komisije za leksikologijo in leksikografijo pri Mednarodnem slavističnem komiteju. V letu 2005 je bila članica Kolegija ministra za humanistiko pri Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo. Od ustanovitve leta 2007 sodeluje v Društvu za preučevanje 18. stoletja, do 2013 kot vodja jezikoslovne sekcije. V letih 2008, 2009 in 2010 je bila sourednica inštitutske zbirke Slovarji. Leta 2014 je bila izbrana za članico Strokovnega sveta Škrabčeve ustanove, od 2017 pa je članica Uredniškega sveta Novega etimološkega slovarja slovenskega jezika Metke Furlan.

1.6 Majda Merše raziskovalne dosežke redno objavlja v reprezentativnih, predvsem slovenskih jezikoslovnih in humanističnih revijah: Slavistična revija, Jezik in slovstvo, Razprave SAZU [Razred 2., Razred za filološke in literarne vede], Jezikoslovni zapiski, Slovenski jezik – Slovene Linguistic Studies, Slavia Centralis, Stati inu obstati: revija za vprašanja protestantizma, Nova revija; v zbornikih objavljenih znanstvenih prispevkov z (mednarodnih) konferenc; kot poglavja v znanstvenih monografijah; v znanstvenih in strokovnih sestavkih, objavljenih v slovarjih, enciklopedijah in leksikonih. Najpomembnejše so tri samostojne znanstvene monografije: *Vid in vrstnost glagola v slovenskem knjižnem jeziku 16. stoletja* (SAZU, Dela, 44), *Slovenski knjižni jezik 16. stoletja: razprave o oblikoslovju, besedotvorju, glasoslovju in pravopisu* (2009) in *Slovenski knjižni jezik 16. stoletja: razprave o jezikovnem sistemu, besedju in prevodni problematiki* (2013). Je soavtorica dveh že omenjenih znanstvenih monografij: *Slovar jezika slovenskih protestantskih piscev 16. stoletja: poskusni snopič* (2001) in *Besedje slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja* (2011, spletna izdaja 2014). Prek 40 let objavljanja predvsem znanstvenih prispevkov kaže na natančno izoblikovana ciljna zanimanja jubilatke, ki jih lahko razdelimo na naslednje enote.

2 Jezikoslovna področja znanstvenoraziskovalnega dela

2.1 Zgodovinsko jezikoslovje

Glavno tematsko področje, raziskovanje jezika slovenskih protestantskih piscev 16. stoletja, napoveduje že prvi objavljeni prispevek Majde Merše Razprava o jeziku Jurija Dalmatina, strokovni članek iz leta 1992 o monografiji Hanne Orzechowske (O jeziku Dalmatinove Biblije v prevodu Marka Kranjca iz poljščine, izšla v Razpravah II. razreda SAZU). Glavne izsledke magistrske naloge je 1995 objavila v prvi samostojni znanstveni monografiji *Vid in vrstnost glagola v slovenskem knjižnem jeziku 16. stoletja* (SAZU, Dela, 44). Raziskovanje glagola v knjižni slovenščini 16. stoletja, ki ga je jubilatka obravnavala tudi v doktorski disertaciji, je s področja glagolskega vida razširila na druge slovnične kategorije glagola, vse na gradivu knjižnega jezika 16. stoletja. Njene (kronološko razvrščene) razprave že iz naslovov razkrivajo raziskovalno problematiko: *Konkurenčna razmerja glagolov v Dalmatinovi Bibliji* (1986), *Predponska glagolska tvorba in njen vpliv na skladijsko okolje v jeziku Dalmatinove Biblije* (1986), *Besedotvorni pomeni*

izsamostalniških glagolov v Dalmatinovi Bibliji (1988), Izpridevniški glagoli v Dalmatinovi Bibliji (1989), Raba izsamostalniških glagolov in nadomestnih besednih zvez v Dalmatinovi Bibliji (1989), Dvovidskost kot ena od značilnosti vidskega sistema v jeziku slovenskih protestantskih piscev (1991), Produktivnost predpon pri tvorbi vidskih parov v jeziku slovenskih protestantskih piscev (1996), Predpreteklik v Dalmatinovi Bibliji (1997), Sootnošenie mežu leksičeskim i vidovym značeniem glagola (na primere odnovidovih glagolov v slovenskom literaturnom jazyke 16 veka) (1998), Glagolski vid v povezavi z načinom in naklonom v Trubarjevih in Dalmatinovih biblijskih prevodih (2001), Raba pogojnika v slovenskem knjižnem jeziku 16. stoletja (2002), Glagolski priponi -ova-, -ava- v jeziku slovenskih protestantskih piscev 16. stoletja (2005), Glagolski vid v povezavi z drugimi glagolskimi kategorijami v knjižnem jeziku 16. stoletja (2006), Slovnčne in pomenske značilnosti izpridevniških glagolov na -eti in -iti v slovenskem knjižnem jeziku 16. stoletja (2007), Oblikoslovje slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja (2009), Raba glagola biti sem v slovenskem knjižnem jeziku 16. stoletja (2017), Frazni glagoli v slovenskem knjižnem jeziku 16. stoletja (2019).

Raziskovalna vnema Majde Merše se je za potrebe redakcije knjižnega besedišča 16. stoletja z glagola širila na oblikoslovje drugih besednih vrst in na druge jezikovne ravnine. V soavtorstvu z akademikom F. Jakopinom in F. Novakom je analizirala glasoslovno in besedoslovno ravnino: *Fonološki sistem knjižnega jezika slovenskih protestantov* (1992, 1996) in *Karakteristika besedišča slovenskih protestantov* (1996). Naslednja leta je samostojno raziskovala tudi druga vprašanja, med katerimi prevladuje leksikološka problematika, kar je razvidno iz naslovov: *Škrabčev prikaz protestantskega pravopisa* (1997), *Primerjava besedja Kreljeve in Juričičeve postile* (1998), *Megiserjeva slovarja in oblikujoča se knjižnojezikovna norma 16. stoletja* (2006), *Slovensko besedje v Megiserjevih slovarjih (1592, 1603) in knjižnojezikovna raba v 16. stoletju* (2006), *Prepoznavnost in značilnosti besedja slovenskih protestantskih postil 16. stoletja* (2007), *Prikaz poklicnih dejavnosti v delih slovenskih protestantskih piscev 16. stoletja* (2007), *Ženski pari moških poimenovanj v slovenskem knjižnem jeziku 16. stoletja* (2008), *Trubar – začetnik slovenskega knjižnega jezika* (2009), *Raba samostalniških manjšalnic v delih slovenskih protestantskih piscev 16. stoletja* (2010), *Megiserjeva slovarja 1592 in 1603 v slovenski jezikoslovni zavesti ter prekrivnost slovenskega besedja v njih* (2014), *Enostavne povedi pri Primožu Trubarju: Abecednik, Katekizem 1550* (2018, povzetek). Izsledke raziskav je nadgrajevala s primerjalnimi analizami s prevodnimi predlogami, na podlagi katerih je prepoznavala tujejezične vplive na slovensko knjižno normo v 16. stoletju, npr. *Glagolski vid v Dalmatinovi Bibliji ob naslonitvi na Lutrov prevodni zgled* (1993), *Kongruenz und Divergenz der Übersetzung von Verben in der Dalmatinischen und Lutherschen Bibelübertra[g]ung* (1995), *Vrste glagolskega dejanja v delih slovenskih protestantskih piscev 16. stoletja in tuje prevodne predloge* (1998), *Slovenische Bibelübersetzungen des 16. Jahrhunderts Sprachentwicklungen in den Übersetzungen von Dalmatin* (2010), *Trubarjeva Hišna postila (1595) v odnosu do Lutrove prevodne predloge* (2010), *Trubarjevo prevajanje opomb v Hišni postili (1595)* (2011), *Kreljeva Postilla slovenska (1567) v odnosu do Spangenbergove prevodne predloge* (2015), *Trubarji svetopisemski prevodi v slovenskem zvezku Bible Slavice* (2017).

Majda Merše je ob različnih zunanjih spodbudah (simpoziji, obletnice itd.) najstarejši slovenski knjižni jezik soočala z jezikovnim gradivom iz različnih obdobij jezikovne zgodovine. Tovrstnih člankov, ki so nastajali od srede 90-ih let 20. stoletja, je lepo število: *Besedišče Brižinskih spomenikov v luči protestantskega besedišča 16. stoletja* (1996), *Kopitarjev knjižnojezikovni vzor in Postilla 1578* (1996), *Škrabčev prikaz protestantskega pravopisa* (1997), *Slovarski prikazi glagolskega vida: od Bohoriča do Pleteršnika* (1997), *Dajnkov prikaz in raba glagolskega vida v primerjavi z osrednjim slovenskim knjižnojezikovnim prostorom* (1998), *Vidsko soodnosni glagoli v Pleteršnikovem slovarju* (1998), *Protestantsko besedje v Pregljevem Bogovcu Jerneju* (1999), *Murkov slovarski prikaz glagolov* (1999), *Primerjava glagolov pri slovenskih protestantskih piscih in Svetokriškem* (2000), *Upoštevanje glagolskega oblikoslovja 16. stoletja v jezikoslovnih delih 19. in prve polovice 20. stoletja* (2002), *Glagolski kalki v zgodovini slovenskega knjižnega jezika: prevzemanje, raba in primerjava s stanjem v drugih slovenskih jezikih* (2003), *Prikaz glagolov in oblik s se (si) v Pleteršnikovem slovarju* (2004), *Glagolski vid v stari knjižni prekmurščini in v osrednjem knjižnem jeziku* (2005), *Trubar v Škrabčevem jezikoslovju* (2006), *Glagoli v slovarjih 18. stoletja in protestantska tradicija* (2011), *Glagolske kategorije pri Japlju v luči protestantske tradicije* (2011), *Miklošičev prikaz imperativa in stanje v slovenskem knjižnem jeziku 16. stoletja* (2013), *Pohlinov trijezični slovar z vidika tradicije in sočasne jezikovne rabe* (2013), *Toporišičeva obravnava zgodovine slovenskega knjižnega jezika* (2016), *Ubeseđitev Skalarjevega rokopisa in protestantska tradicija* (2017), *Metodološka izhodišča kritičnih prepisov starejšega slovenskega slovstva od baroka do zgodnjega 19. stoletja* (2017), *Jezikovne značilnosti Schönlebnove priredbe lektionarja (1672) v razmerju do protestantske tradicije ter Čandek-Hrenove izdaje iz leta 1612* (2018, povzetek).

S pisanjem znanstvenih in strokovnih slovarskih sestavkov v enciklopedijah se tudi s pomočjo Majde Merše ohranja zgodovinski spomin, npr. na Marka Pohlina (v soavtorstvu z M. Smolikom v *Enciklopediji Slovenije*), na sodobnike Franceta Novaka in Ireno Orel (*Enciklopedija Slovenije*, Dodatek A–Ž). V *Novem slovenskem biografskem leksikonu* (2017) je objavila slovarski sestavek o slavistki Antoniji Bernard. V *Enzyklopädie der slowenischen Kulturgeschichte in Kärnten/Koroška: von den Anfängen bis 1942* (2016) je pisala o Juriju Dalmatinu, Hieronimu Megiserju, Marku Pohlinu in Jerneju Kopitarju. Prispevala je opis slovnice Jerneja Kopitarja na slovenskem spletnem portalu *Slovenske slovnice in pravopisi* (www.fran.si) in na francoskem portalu *Corpus de textes linguistiques fondamentaux*.

2.2 Zgodovinsko slovaropisje

Zgodovinsko slovaropisje (zgodovinska leksikografija) je na Slovenskem s teoretičnega vidika mlada disciplina. Za drugimi slovanskimi jeziki očitno zaostajamo, ker še nimamo razlagalnega zgodovinskega slovarja slovenskega jezika, ki bi zajemal besedišče iz vseh znanih, reprezentativnih slovenskih knjižnih del in rokopisov: od najstarejših srednjeveških rokopisov do najpomembnejših, funkcijsko vrstno in vrstno uravnoteženih besedil do začetka 20. stoletja. Majda Merše je na podlagi temeljitega poznavanja obstoječih slovenskih zgodovinskih slovarjev kakor

tudi teoretičnih opažanj in praktičnih izkušenj ob pripravah na slovar knjižnega jezika 16. stoletja očitno oralna ledino. Naj kronološko naštejemo njene znanstvene prispevke: *Dosežki in naloge slovenskega zgodovinskega slovaropisja* (2000), *Vprašanja sodobnega slovenskega zgodovinskega slovaropisja* (2002), *Gradivska problematika zgodovinskega slovaropisja (ob Kreljevem in Juričičevem besedju v Pleteršnikovem slovarju)* (2008), *Slovensko zgodovinsko slovaropisje z razvojno-konceptualnega vidika* (2009), *Vloga kazalk v slovenskem zgodovinskem slovaropisju* (2011), *Slovenska leksikologija in leksikografija v zgodovinski perspektivi* (2013), *Slovnična obvestilnost slovenskega zgodovinskega slovaropisja* (2015), *Slovenska zgodovinska leksikologija – dosežki in problematika* (2017). Pomembna znanstvena prispevka, ki po tematskih sklopih prinašata popis večine slovaropisnih del slovenskega jezika od prvih poskusov do sodobnosti, sta *Slovenska leksikologija in leksikografija v zgodovinski perspektivi* (izšel v Slavjanskaja leksikografija, 2008) in *Zgodovinsko slovaropisje in zgodovinsko jezikoslovje* (Teorija i istorija slavjanskoj leksikografii, 2013).

2.3 Slovaropisna kritika

Jubilanka Majda Merše je ena redkih jezikoslovc, ki opozarja na nujnost utemeljene slovarske kritike, saj ta prinaša številne izboljšave slovarske metodologije, vezane na tip slovarja ali univerzalnega značaja, prispeva pa tudi k širjenju jezikoslovnega védenja o njih. Zbrala in temeljito je pregledala skoraj celotno slovaropisno kritiko, ki se nanaša na vse slovarje, kjer je slovenščina v iztočnični ali ustreznični vlogi, od srede 19. stoletja do vključno prvega desetletja 21. stoletja. Izsledke je objavila v prispevku *Vloga kritike v slovenskem slovaropisju* (Ukrajins'ka i slov'jan'ska tlumačna ta perekladna leksikografija, 2012) in članku *Slovensko slovaropisje in kritika* (2015). Glede na obseg kritičnih odmevov in predstavljenih vzorčnih kritik za različne tipe slovarjev gre za tipološki oris kritične misli, ki s problemskimi razmišljanji bogati sodobno slovensko jezikoslovje.

3 Sekundarno avtorstvo

Poleg že omenjenega članstva v uredniških odborih je Majde Merše kot sourednica ali recenzentka sodelovala pri elektronskih znanstvenokritičnih izdajah slovenskega slovstva, ki so jih pripravljali sodelavci Inštituta za slovensko literaturo in literarne vede in Zgodovinski inštitut Milka Kosa (oboje: ZRC SAZU): *Mestna prisežna besedila v slovenskem jeziku do začetka 19. stoletja* (2009), *Slovenska prisežna besedila trških skupnosti in neagrarnih poklicnih skupin do konca predmarčne dobe* (2011), *Slovenske oporoke in prisežna besedila o oporokah (1671–1850)* (2017).

Spletni bibliografski sistem beleži kar 15 recenzij, ki jih je napisala jublantka: slovarjev (npr. *Slovarja novejšega besedja slovenskega jezika*, 2014), jezikoslovnih znanstvenih monografij (npr. *Medmeti v slovenskem jeziku* Irene Stramljč Breznik, 2014; *Praslovanski ijevski samostalniki moškega spola v slovenskem knjižnem jeziku 16. stoletja* Metoda Čeparja, 2017 itd.), elektronskih znanstvenokritičnih izdaj (npr. *Mestna prisežna besedila v slovenskem jeziku do začetka 19. stoletja*, 2009), zbornika (*Razvoj slovenskega strokovnega jezika*, 2007).

4 Namesto zaključka

Majda Merše je v prispevku *Pomen in vrednotenje slovarjev kot temeljnih slovenističnih del* (2004) javnost opozorila na problematiko razumevanja in vrednotenja temeljnih znanstvenih slovarskih del. Tovrstni slovarji so praviloma produkt skupinskega dela, so dolgotrajna in zelo zamudna dela, ki se jim ne priznava značaja znanstvene objave. Podobno nizko točkovno ovrednotenje doživljajo znanstvenokritične izdaje starejšega slovenskega slovstva, kar raziskovalce sili, da si točkovni primanjkljaj izravnavajo s pisanjem drugih enot, ki so bolj bibliografsko ovrednotene, zaradi česar jim vedno primanjkuje časa za osnovno dejavnost – slovaropisje.

Jubilantka Majda Merše je svoje znanstvenoraziskovalno delo opravljala z veliko predanostjo, vztrajnostjo in neusahljivo raziskovalno radovednostjo. To ji je priznala tudi ožja in širša strokovna javnost in ji podelila več uglednih priznanj in nagrad. V letu 2011 je postala nagrajenka Škrabčeve ustanove za posebne dosežke na področju slovenističnega jezikoslovja, dobila je nagrado Slavističnega društva Slovenije za posebne dosežke na strokovnem področju (2014), aprila 2019 pa je bila imenovana za zaslužno raziskovalko ZRC SAZU.

LITERATURA

Biografije in bibliografije znanstvenih in strokovnih sodelavcev Slovenske akademije znanosti in umetnosti. 1976. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

Biografije in bibliografije raziskovalcev Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU. Druga knjiga, 1976–1985.

Biografije in bibliografije raziskovalcev Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU. Tretja knjiga, 1986–1995. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.

<https://www.zrc-sazu.si/sl/strani/letna-porocila-o-delu-zrc-sazu>

Andreja Legan Ravnikar

ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik
Frana Ramovša, alegan@zrc-sazu.si